Veri Analitiği

Dünü ve bugünü anlamak, yarını tahmin etmek

Denetim Komitesi Enstitüsü Serisi 6

kpmg.com.tr
kpmgdenetimkomitesi.com

Denetimde büyük bir değişim yaşanıyor. Temel hedefler aynı kalsa da, veri analitiği alanındaki gelişmeler sayesinde denetim araçları, uygulamaları ve sonuçları gelişiyor ve dönüşüyor. Bu dönüşüm, geçici bir trend olmanın çok ötesinde. Büyük denetim firmaları artık veri analitiği araçlarını kullanarak denetim yapmaya başladı. Denetim komitelerinin de sürecin nereye gittiğini, veri analitiğinin nasıl fayda sağlayacağını ve şirket bünyesinde sorunsuz ve etkin bir geçiş yapılabilmesi için yönetimle nasıl verimli bir şekilde çalışabileceklerini anlayabilmeleri için bağımsız denetçiler ile şimdiden birlikte çalışmaya başlaması gerekiyor.

Veriye dayalı denetim neler yapabilir?

Birçok şirket ellerindeki yığınla veriyi daha iyi kullanmaları gerektiğinin farkında. Bu durum, diğer yönetimsel alanlarda olduğu kadar mali tabloların denetiminde de geçerli. Dönüşüm niteliğinde bir değişim gerçekleşirken mutlaka bu değişime direnenler de olur, ancak şirketler analize dayalı denetimin önemli avantajlar sağlayacağını kabul etmeye başlıyorlar. Bu avantajlar arasında bağımsız denetçinin şirketin işini daha kapsamlı bir şekilde anlaması ve denetim komitesine, şirkete ve hissedarlara, karar verirken kullanabilecekleri çok daha detaylı bilgiler sunması da var.

Mevcut uygulamada bağımsız denetçiler genellikle nispeten küçük bir veri seti üzerinde çalışıp, finansal verilerin tamamı hakkında tahmin yürütürler. Şirketin mali verilerinin tamamını dikkate alabilen veri analitiği araçları ise, milyonlarca işlemi hızlı bir şekilde inceleyerek düzensizlikleri ve bağımsız denetçilerin odaklanması gereken risk alanlarını tespit edebilir. Çalışmalarını hangi alanda yoğunlaştıracaklarına, sonuçta yine bağımsız denetçiler karar verir, ancak veri analitiği sayesinde bu kararı verirken çok daha geniş bir veri setini dikkate alma imkanına sahip olurlar.

Analize dayalı denetim gerçekleştiren bağımsız denetçiler hem şirket içi hem de şirket dışı verileri dikkate alabilir. Hava durumu, ekonominin ve sektörün genel koşulları ve diğer faktörlerin performansı nasıl etkileyebileceğini analiz edip tahminler yapabilir, risk yönetiminde önceliklerin belirlenmesine farklı bir açıdan bakabilirler. Veri analitiği sayesinde daha "akıllı" bir denetim gerçekleştirilir. Zaman içinde denetim veri tabanının büyümesiyle daha fazla karşılaştırma yapılabilir, tekrar eden kalıplar daha kolay tespit edilebilir ve şirketin mali yapısı ve risk profili daha iyi anlaşılabilir. Bu sayede hem denetim konuları hem de işletmenin konuları daha kolay tespit edilip, yıldan yıla denetimin ve vardığı sonuçların kalitesi artırılabilir. Bu süreçler neredeyse bütün şirketlerde tekrarlanacağı için, belli bir şirketin performansını sektörel veya bölgesel veri setlerini kullanarak diğer şirketlerin performansıyla kıyaslamak kolaylaşacak, bu da bağımsız denetçilere paydaşlarla paylaşabilecekleri çok kıymetli veriler sağlayacaktır.

Şirketlere özel analiz sağlama

Başka şirketlerle kıyaslama yapmanın yanı sıra bağımsız denetçiler verileri derinlemesine analiz edip ilk bakışta fark edilmeyen kalıplar bulabilir, bunları yorumlayabilir ve anormallikleri tespit edebilirler. Bu bilgilerden yola çıkarak şirketlere anlamlı, kullanılabilir ve uygulandığında şirkete avantaj sağlayacak önerilerde bulunabilirler.

"Derinlemesine analiz yapılması, bağımsız denetçinin trendleri ve anormallikleri daha kolay tespit edip üzerine gidebilmesine imkan verir. Bu sayede bağımsız denetçi, şirketin geçmiş performansını daha iyi yorumlayabilir, bu da mevcut süreçlerin ve faaliyetlerin yeniden gözden geçirilerek performansın artırılmasına katkıda bulunur."

Şirket, satın alma ve malzeme yönetiminde standart onay süreçlerine uyulmadığını, bunun sonucunda da üretimde gecikmeler yaşandığını ve şirketin gereksiz yere zaman ve para kaybettiğini düşünüyordu.

Veri analitiği sayesinde yavaşlamanın nedeni daha ayrıntılı bir şekilde tespit edilebildi. Üretimin verimli olması için son derece önemli olan Kurumsal Kaynak Planlama (KKP) onay süreçleri düzenli bir şekilde kullanılmıyor, bu da sık sık manuel müdahale yapılması sonucunu doğuruyordu

- Teslimatların KKP süreci dışında kaydedilmesi envanter ve üretim yönetimini doğrudan etkiliyordu
- Fiyatlarda manuel olarak yapılan düzeltmelerin çok fazla sayıda olması, asıl sorunun envanter maliyetinin hesaplanmasında olduğuna işaret ediyordu

Veri analitiği sayesinde sorunlar önceden olmadığı kadar detaylı bir şekilde tespit edilebildiği için yönetim verimliliği artırma fırsatlarını daha iyi değerlendirme imkanı buldu, KKP sistemlerine yaptığı yatırımdan daha fazla getiri elde etmeye başladı ve bu sayede sorunları çözerek üretimi daha verimli hale getirdi.

Zorluklar ve faydalar

Veri analizine dayalı denetim gerçekleştirmeye başlayan bağımsız denetim firmaları daha önce görülmemiş bir gelişim sürecinin içine girdiler ve bu durum, zaten son derece karmaşık olan ve hızla değişen günümüz dünyasında ilave bir risk unsuru oluşturmaya başladı.

Denetim komitelerinin ve şirketlerin doğal olarak bağımsızlık, veri güvenliği ve şeffaflık konularında bazı kaygıları var. Bu kaygıların giderilmesi ve potansiyel faydaların mı yoksa risklerin mi ağır bastığına karar verilmesi için denetim komiteleri, bağımsız denetçiler, düzenleyici kurumlar ve şirket yönetimleri arasında karşılıklı bir diyaloğun gerçekleşmesi şart. Bağımsız denetçilerin veri analitiği kabiliyetlerini etkin bir şekilde kullanabilmeleri için, şirketlerin bilgilerini geçmişte olduğundan çok daha kapsamlı ve ayrıntılı bir şekilde paylaşmaya hazır olmaları gerekiyor.

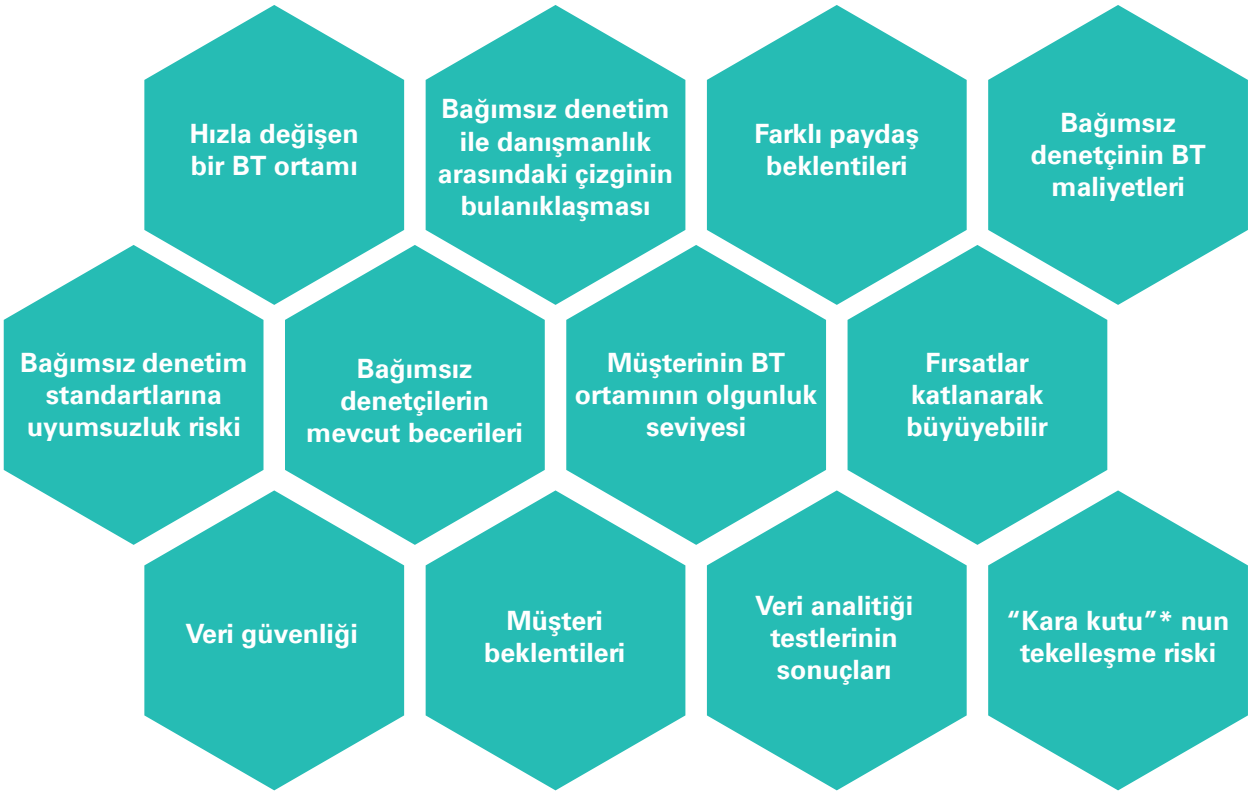

İyi haber ise şu: Bağımsız denetçiler öteden beri gizliliğe ve verilerin güvenli bir şekilde saklanmasına odaklanmış durumdalar, bu amaçla mevzuatın da gerektirdiği bir dizi önlem zaten alınmış durumda. Sonuçta, veri analizine dayalı denetimin hiçbir dezavantajı yok. Bağımsız denetçiler, görüşlerini oluştururken zaten kullanmaları gereken verileri bu şekilde çok daha iyi görebilecekler. Bu da kaçınılmaz olarak bağımsız denetimin hem kalitesini, hem de bütün paydaşlar açısından değerini yükseltecek.

Kalite

- Süreçlerin daha derinlemesine anlaşılması
- Olası kontrol açıklarının tespit edilmesi
- Popülasyonun tamamının incelenerek aykırı değerlerin/istisnaların tespit edilmesi
- Aykırı değerlerin/kontrol hatalarının değerinin/hacminin sayısal olarak ölçülmesi
- İstisnaların altında yatan nedenlerin tespit edilmesi
- Temel yargılara daha fazla odaklanılması
- Suistimal risklerine uygun bir yaklaşımın benimsenmesi
- Risk değerlendirmesinin daha iyi yapılması

Verimlilik

- Denetimin her aşamasında veri analitiği kullanılması ve denetim komitesine düzenli olarak rapor verilmesi
- Rastgele seçilmiş örneklemlere değil risklere odaklanıldığı için denetimin, iş süreçlerinde daha az kesintiye neden olması
- Denetim çalışmaları yıl içinde daha dengeli bir şekilde dağıtılabileceği için sorunların daha erken çözüme kavuşturulabilmesi
- Grup genelindeki prosedürlerin bir merkezden yürütülmesi veya düşük maliyetli bölgelerde işlerin merkezden yürütülmesi yoluyla verimlilik artışı sağlanması

Analiz

- Finansal süreçlerdeki manuel müdahalelerin ölçümü
- Politikalara ne kadar uyulduğunun değerlendirilmesi
- Kontrol / tolerans / kilit performans göstergesi tutarlılığının ölçülmesi
- Süreç iyileştirmelerinin tespit edilmesi:
  - Otomatik kontrollerin artması/manuel kontrollerin azalması
  - Kontrol toleranslarının esnekliğini düzenleyerek manuel müdahalelerin azaltılması
- Daha anlamlı kıyaslamalar yapılması
- Görselleştirmenin daha iyi yapılması - yönetimin kullanımı için interaktif panellerin ve işlem detaylarının hazırlanması

*Kara Kutu, işleyişi tamamen gizli veya kolayca anlaşılamayan karmaşık bir sistem veya cihaz anlamında kullanılmıştır.

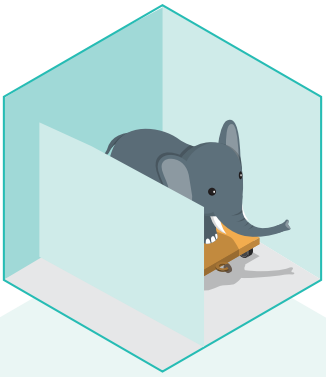

Bugüne kadar bağımsız denetimde örneklem almak, tahmin yürütmek ve küçük parçalardan büyük resmi bulmaya çalışmak yaklaşımı geçerli oldu.

Her piyasada, her iş kolunda durum buydu.

Şimdi ise işler değişiyor

Teknoloji sayesinde bütün verileriniz incelenebiliyor. Denetimin değeri artıyor.

Hesapları birbirinden farklı kanallar olarak düşünelim. Bunlar bir araya gelip defteri kebir kanalından akarak mali tabloları oluşturuyor.

Bu akışlardaki her bir "kalemi" bir molekül gibi düşünelim.

Sistem boyunca ilerledikçe bu moleküller bazı kontrollerden geçer ve ilgili kontrolü geçtiğini gösteren bir etiketle işaretlenir.

Bütün bu etiketli moleküllere "mutlu akış" diyelim.

Normal olan "mutlu akıştır", ancak kurala uymayanlar da olabilir.

Örneğin bazen kontroller kapalı, bazı faturalar doğrudan sisteme girilmiş, bazen de parametre ayarları farklı olabilir.

Böyle durumlarda raporun hatasız olması için ve ticari fırsatları tespit etmek için daha ayrıntılı analiz gerekir.

Bir de defteri kebire manuel olarak yapılan girişler vardır.

Bunlar sistem kontrollerine tabi değildir.

Bu grubun tamamı artık tespit edilebilir.

Geleneksel denetimde suya bir kova daldırılır, örneklem alınır ve analiz yapılır.

Alınan sonuçlardan yola çıkılarak popülasyonun tamamı hakkında bir görüş oluşturulur.

Ama bu, akışın tamamı demek değildir. Bağımsız denetçiler her şeye bakabilseydi nasıl bir resim ortaya çıkardı, hayal edin.

Teknoloji sayesinde, defteri kebire akan bütün akışları süzecek bir filtre oluşturulabilir.

Bu sayede mutlu akıştan farklılaşan moleküller tespit edilip yakalanabilir.

İlginç sonuçlar çıkacağından eminiz.

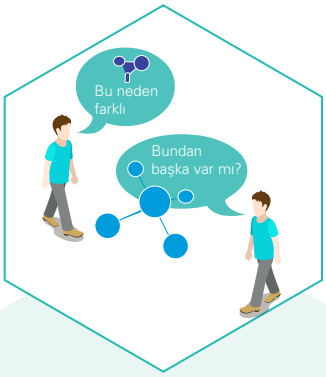

Böylece, kurallara tam olarak uymayan bütün kalemler görülebilir. Bu kalemlerin geçmişinde neler olmuş?

Bazılarının mantıklı açıklamaları olabilir.

Bazıları ise iyileştirilmesi gereken alanlara işaret edebilir.

Bu sayede, ilk defa resmin tamamını görebileceğiz.

Denetim komitelerinin neleri bilmesi gerekiyor?

Veri analitiği, tüm ilgili taraflar açısından devam etmekte olan bir süreç. Bu yüzden, denetim komitelerinin gelişmeleri yakından takip etmeleri ve doğru soruları sorup doğru cevapları aldıklarından emin olmaları gerekiyor.

Denetim komitelerinin bağımsız denetçilerine sormaları gereken önemli sorulardan bazıları şunlar:

- Analize dayalı denetime geçiş takviminde hangi aşamadasınız?
- Veri analitiğini denetimde nasıl kullanmayı planlıyorsunuz?
- Verilerimizi korumak ve gizli bilgilerimizin güvenliğini sağlamak için ne gibi tedbirler aldınız?
- Halen kullanılan maddi doğrulama prosedürleri otomasyona dayalı bu yaklaşım sonrasında nasıl bir değişime uğrayacak?
- Üç ila beş yıl sonra bu alanda hangi becerilere sahip olacaksınız?

Uygun becerilere sahip çalışanları işe almak ve mevcut çalışanları veri analizi konusunda eğitmek hem bağımsız denetim firmalarının, hem de şirketlerin (özellikle finans ve iç denetim birimlerinde) karşı karşıya olduğu en önemli zorluklardan biridir.

Bağımsız denetim kalitesinde artış

Bağımsız denetimde çok kısa bir süre içinde çok büyük bir değişim yaşanacak ve bu değişim hem yatırımcılara, hem denetim komitelerine hem de şirketlere büyük bir avantaj sağlayacak. Bu süreçte dikkat edilmesi gereken en önemli konu ise, sürecin tüm paydaşlara fayda sağlayabilmesi için veriye dayalı denetimin gerçekleşmesi konusunda iş birliği yapmaktır.

İletişim:

KPMG Türkiye
Denetim Komitesi Enstitüsü

Şirin Soysal
KPMG Türkiye
Denetim Komitesi Enstitüsü Başkanı,
Şirket Ortağı
T: +90 216 681 90 19
F: +90 216 681 90 90
E: ssoysal@kpmg.com

Kuğu Alper
KPMG Türkiye
Denetim Komitesi Enstitüsü Koordinatörü
T: +90 216 681 92 99
F: +90 216 681 90 90
E: kalper@kpmg.com

İstanbul
Rüzgarlıbahçe Mh. Kavak Sk. No:29
Kavacık 34805 Beykoz / İstanbul / Türkiye
T: +90 216 681 9000

Ankara
The Paragon İş Merkezi Kızılırmak Mah. Ufuk
Üniversitesi Cad. 1445 Sok. No:2 Kat:13
Çukurambar 06550 Ankara / Türkiye
T: +90 312 491 7231

İzmir
Heris Tower, Akdeniz Mah. Şehit Fethi Bey Cad.
No:55 Kat:21 Alsancak 35210 İzmir / Türkiye
T: +90 232 464 2045

kpmgdenetimkomitesi.com
kpmg.com.tr
kpmgvergi.com

Bu dokümanda yer alan bilgiler genel içeriklidir ve herhangi bir gerçek veya tüzel kişinin özel durumuna hitap etmemektedir. Doğru ve zamanında bilgi sağlamak için çalışmamıza rağmen, bilginin alındığı tarihte doğru olduğu veya gelecekte olmaya devam edeceği garantisi yoktur. Hiç kimse özel durumuna uygun bir uzman görüşü almaksızın, bu dokümanda yer alan bilgilere dayanarak hareket etmemelidir. KPMG International Cooperative ("KPMG International") bir İsviçre kuruluşudur. KPMG ağına üye olan bağımsız firmalar, KPMG International'a bağlıdır. KPMG International'ın müşterilere sunduğu herhangi bir hizmet yoktur. Hiçbir üye firmanın KPMG International'ı veya bir başka üye firmayı, aynı şekilde KPMG International'ın da hiç bir üye firmayı üçüncü şahıslar ile karşı karşıya getirecek zorlayıcı ya da bağlayıcı hiçbir yetkisi yoktur. Tüm hakları saklıdır.

© 2016 Akis Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş., KPMG International Cooperative'in üyesi bir Türk şirketidir. KPMG adı ve KPMG logosu KPMG International Cooperative'in tescilli ticari markalarıdır. Tüm hakları saklıdır. Türkiye'de basılmıştır.